

Fígíjarmálaráðharrin fegnast:

Ráðgevandi nevndin er nøgd við gongdina

– Tað man vera fyrstu ferð í søguni, at ráðgevandi nevndin sigur, at búskapurin er á rættari leið, og at føroyskir politikarar hava víst vilja til at halda aftur, sigur Karsten Hansen figgíjarmálaráðharri, til viðmerkingarnar hjá Arne Larsen, formanni í Ráðgevandi nevndini hjá forsætismálaráðnum

SVEINUR TRÓNDARSON

Hjá fólkið, sum ikki dagliga tekst við slík stórmál, sum samfelagsbúskap kann tað tykja ikki sorið orkymlandi. Onkur »fróðingur« heldur, at táttast skal í, og annar heldur, at enn er eingin orsök til tað.

Í fjór var formaðurin í Ráðgevandi nevndini hjá forsætismálaráðnum í SvF og segði, at tað var pláss fyri lónarhækkingum, tí búskapurin var í so stórar framgongd, men bert gott og væl eitt hálvt ár seinni stendur sami maður fram við døprum spádómum um føroyska búskapin í tí líki hann er í dag.

So tað er lætt at fata um meinig máðurin ikki veit hvat tað er sum vendar upp og hvat vendar niður.

Neyðugt at táttá í

Fyri stuttum varð dúgliga kjakast í fjölmiðlunum um hvørt tað var neyðugt at táttá í ella ikki. Eins og politisku flokkarnir eru ymskir á máli um hetta, so eru búskaparfróðingarnir tað eisini.

Men felags niðurstøðan teirra var, at politikararnir skuldu vera sera ansnir tí annars kann alt samfelagið

kollvelta.

Seinastu vikuna hevur Ráðgevandi nevndin verið á vitjan í Føroyum fyri at finna út av hvussu føroyski búskapurin hevur tað, og nú hon fer avstað aftur er niðurstøðan, at búskapurin hevur tað gott. Hann kundi havt tað betri, men kortini hevur hann tað gott.

Ei dani í, at Karsten er smilandi í hesum døgum, tá sjálvst Ráðgevandi nevndin gevur góðan karakter

Og tað, sum kanska fær føroyskar politikarar at spila oyrni eyka nøgv er, at ráðgevandi nevndin rósar teimum fyri at vísa vilja at halda tær við útreiðslunum ...

– Eg haldi tað er fyrstu ferð í søguni, at ráðgevandi nevndin sigur soverðið, sigur ein fegin figgíjarmálaráðharri við Sosialin.

Studningsskipanin avtakast

Hóast Ráðgevandi nevndin heldur at føroyski búskapurin eftir øllum at døma er á rættari leið, so slepst kortini ikki undan viðmerkingum.

Millum annað visir nevndin á, at best hevði verið um allar studningsskipanir vórðu tiknar av. Skipanin avlagu búskapin, og hesum er Karsten Hansen samdur við teimum í. Men tað verður ikki latin so nógvur studningur longur.

– Í tvey ár hava staðið 40 mió. á figgíjarlógini, og tað er ikki ein króna latin av teimum, so tær milliónir eru farnar aftur í landskassin. Í tí forinum kann spurnartekin setast við, hvussu nógvur studningur verður latin.

Men hvussu við landbúnaðinum. Har verður bæði latin mjólkastudningur og kjóstudningur. Er eisini rætt at taka tann studningin av?

– Í tí forinum er best at steðga eitt lítið sindur á, tí

tá raka vit útjaðaran so ógíliga hart. Og tá er spurningurin hvussu nógv er vunnið, sigur Karsten Hansen.

Um vit taka New Zealand sum dømi, so tóku teir avleiðingarnar av ov nógvum studningsskipanum og strikðu allan studning. Er tað kanska ein gongd leið?

– Eg loyvi mær at ívast í hvussu nógv er tikið av hjá teimum. Eg meini vit kunnu keypa teirra kjót her fyri umleið 25 krónur kilo, og tá vit hugsa um flutningskostnaðin, so dugi eg illa at hugsa mær, at teir ongan studning lata landbúnaðinum.

Mvg-skipanin fær aftur toygg

Fyri nakað nógvum árum síðani var Mvg skipan sett í gildi í Føroyum. Neyvan vóru øll líka fegin um hana og tað er synd at siga, at tað er vordið betri við tíðini.

Ein av orsøkunum til hetta er, at skipanin er úthola við undantøkum, sum gera at nógvur fyrirtøkur heilt sleppa undan mvg.

Eisini hetta vísti Ráðgevandi nevndin á sum ein trupulleika, og eisini her er Karsten Hansen samdur við teimum.

– Skipanin hevur ymsar

Føroyski búskapurin er á rættari leið, men nakrar broytingar eiga at vera gjørdar, halda Arne Larsen og hinir í Ráðgevandi nevndini, sum annars rósar føroyskum politikarum fyri at vísa vilja til at ansa eftir at útreiðslurnar ikki gerast ov høgar

vansar, men teimum fara vit at hyggja at. Nú hevur skipanin virka í nøkur ár og seinni í hesum mánaðinum fara vit at skipa fyri temadegi um júst mvg-skipanina. Tá fara umsitingin og vinnulívið í felag at viðgera skipanina og tey lýti, sum skipanin hevur við móguligum broytingum fyri eyga, sigur Karsten Hansen.

Fylgja við gongdini

Tí er tað kanska rættliga sjálvsagt, at landsstýrismaðurin við figgíjarmálum í hesum døgum gongur við einum stórum smili um andlitið. Víst hevði Ráðgevandi nevndin peikifingurin á loftið, og víst er endaliga frágreiðingin ikki komin enn, men peikifingurin visir á øki, sum landsstýrið sjálvt er farið eftir aðrenn nevndin kom.

Og harafturat kemur so

herðaklappið sum sigur, at føroysku politikararnir hava víst ein vilja til at táttá í, soleiðis at útreiðslurnar ikki eru farnar berserkagongd.

– Vit fylgja við gongdini alla tíðina, og eru til reiðar at seta tiltøk í verk um neyðugt, hevur Karsten Hansen sagt, og tað heldur hann fast við, men samtundis setur hann spurnartekin við um tað gerst neyðugt.

– Nýggja pensjónsskipanin kemur aðrenn ov langt er frálíðið, og hóast hon ikki er ætlað sum eitt beinleiðis »tiltak«, so kemur hon at virka sum eitt, sigur Karsten Hansen.

– Og saman við broytingunum í eitt nú mvg-skipanini og í rentufrádráttinum, so kemur alt samalt at steðga ferðina á búskapinum, sigur Karsten Hansen at enda

Rentufrádrátturin á veg í søguna

Karsten Hansen, landsstýrismaður við figgíjarmálum, setur spurnartekin við hvussu rætt tað er at landskassin letur stuðul í sambandi við keyp og sølu av sethúsum. Samtundis setur hann spurnartekin við hvør tað er, sum fær gagn av peninginum

SVEINUR TRÓNDARSON

Nú Ráðgevandi nevndin hevur verið í Føroyum og kannað føroyska búskapin, so hevur hon fest seg við nøkur viðurskipti. Eitt øki, sum nevndin peikar á er rentustuðulsskipanin, ella sum tað varð kallað fyrr - rentufrádrátturin.

Ráðgevandi nevndin hevur gjørt landsstýrismannin varugan við, at tað er teirra meting at henda skipanin ikki er sunn fyri føroyska samfelagið.

Og sambært landsstýrismanninum við figgíjarmálum, so eru broytingar á veg við hesi skipan. So stórar broytingar, at vit kunnu vænta, at skipanin fer í søguna, øll sum hon er.

– Eg haldi at vit eiga at

seta spurnartekin við hvør tað er sum fær gagn av skipanini, sigur Karsten Hansen, landsstýrismaður.

Sum skipanin virkar í løtuni, so rokna fólk við hesum tá tey fara út at keypa hús, og av tí sama gerast húsin í nakað væl dýrari, visir Karsten Hansen á.

– Tí kunnu vit siga, at tað er seljarin og ikki keyparin, sum upprunaliga ætlað, sum fær gang av rentustudninginum, sigur Karsten Hansen

Óvist hvussu broytingarnar vera framdar

– Vit hava eitt uppskot til broytingar í rentustudningsskipanini liggjandi, men tað er ikki politiskt viðgjørt, og tí ber ikki til at siga nakað um hvussu farið verður fram, sigur Karsten Hansen.

Óvist er, hvussu tað verður við rentustudninginum í framtíðini. Sambært Karsteni Hansen er væl hugsandi at hann verður avtíkin við tíðini. – Eg haldi ikki at tað eru tey røttu, sum fáa gagn av honum, sigur hann

Men endamálið at taka skipanina av?

– Tað er eitt sindur torført at siga í løtuni, men tað er hugsandi. Tað verður ikki gjørt í einum, tað sigur seg sjálvt. Vit mugu gera tað yvir eitt tíðarskeið. Rentustuðulin er minkaður úr 48 niður í 40 prosent, tí er hugsandi, at tað verður gjørt á sama hátt, ella líkandi, sigur Karsten Hansen, landsstýrismaður við figgíjarmálum.

Nógvir pengar upp á spæl

Hóast vit enn einki vita um hvussu mógulig broytingarnar koma at siggja út, so er greitt, at broytingarnar uttan iva koma at hava stóra ávirkan á húsnáðsbúskapin.

Um vit siga, at lánið er upp á góða millión, so verður rentan av hesum lánum um 70 túsund krónur. Í løtuni er rentustuðulin 28 túsund krónur og hann fellur tá burtur.

Tað merkir í stuttum, at fellur skatturin ikki samsvandi, so er burturfallið av rentufrádráttinum at sammeta við eina skattahækkning, sum ikki er so lítil, hóast hon verður gjord yvir eitt tíðarskeið.

Og hevur Ráðgevandi nevndin búskapin í huganum, so er eingin ivi um, at ein slík útreiðsluøking hjá húsnáðsdómum eisini merktist í samfelagsbúskapinum.